

"DRAUGAS"

Lithuanian Daily Friend

Published By
DRAUGAS PUB. CO., Inc.,
1800 W. 46th St.,
Chicago, Illinois.

DRAUGAS

LITHUANIAN DAILY FRIEND

SECOND EDITION

ANTROJI LAIDA

Published and distributed under permit (No. 468), authorized by the Act of October 4, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. By the order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

KAINA 2 CENTAI
PRICE CENTS

CHICAGO, ILLINOIS, ŠEŠTADIENIS GRUODIS (DECEMBER) 6 D., 1919 M.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER MARCH 21, 1916, AT CHICAGO, ILLINOIS UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879.

METAL-VOL. IV No. 286

Kuro Administratorius Turi Pasitikėjimo Suvaržymai seka paskui suvaržymus

DR. GARFIELD PILNAS
PASITIKĖJIMO.

Sako, anglių produkcija arti
normalio stovio.

Washington, gr. 6. — Kuro administratorius Garfield vakar sugrįžo iš Williamstown, Mass. Iš naujo savo rankose paėmė anglių reikalus. Po konferencijos su generalio prokuroro asistenta Ames, jis nuėjo kabineto susirinkimui, kurį įvyko Baltose Rūmose. Ten buvo ir generalis geležinkelio direktorius Hines.

Dr. Garfield yra pilnas pasitikėjimo. Jis sako, jog anglių produkcija artina prie normalio stovio. Kai kur darbininkai nedirba. Kitur grįžta darban.

Vakar buvo pranešta, kad didžiulį anglių kasyklų kompanijų atstovai čia buvo pasiūlyę angliakasiams didesnę užmokesčių už kuro administratoriaus pasiūlytus 14 nuos.

Vakar vakare kompanijų atstovai užgrynė, kad jie būtų pasiūlyę kokių nors užmokesčių, priešingai vyriausybės nurodymui. Sako, anglių kompanijos nusprendusios veikti išvien su vyriausybe.

RENKAMI SUOKALBIAVI-
MO FAKTAI.

Jeį kaip, kaltininkai atsidurs
kalėjimam.

Indianapolis, Ind., gr. 6. — Vietos federalės vyriausybės valdininkai renka faktus ir prirodymus, surišus su angliakasių ir operatorių padarytu suokalbaviu susiaurinti anglių produkciją.

Visa surinkta medžiaga bus induota grand jury, kuomet pastaroji susirinks sesijon čia šitą pirmadienį.

S. Valstijų apskričio prokuroras Slack tvirtina, jog turima prirodymų, kad operatoriai suokalbaviu ne tik su angliakasių viršaičiais šito streiko metu, bet ir savo tarpe tais pačiais tikslais padarę kombinaciją.

Toks pasiūlymas yra priešingas Levero įstatymui kontroliuoti kurą ir prieštrūkimams įstatymams.

Vyriausybės atstovai, šale patraukiamą tieson angliakasių organizacijų viršaičių, praplečė savo veikimą visuose angliakasyklų apskrityse. Federaliniai agentai su atsidėjimu prižiūri, kad teismo išduotas "injunction" prieš streiką pilnai būtų pildytas. Sako, už prasižengimą prieš "injunction" toje pačioje kalėjimo ar angliakasių ar operatorių.

ANGLIŲ KRIZIS.

Public Utilities komisijos įsakymu visam Chicago šandie šviesa perpus sumažinta. Didžiulės krautuvės pradėjus pirmadienį bus atidarytos nuo 12:00 diena ligi 6:00 vakare. Šeštadieniais ligi 9:00 vakare. Bet šviesa suvaržoma.

Svenčių metu viešosios mokyklos nebus apšildomos. Tad bus sutauta anglių. Iš tų anglių apie 20,000 tonų paims apimybės anglių komitetas ir parduos pedlioriams, katrie išvežioja anglių būdiniams žmonėms.

Gubernatorius Lowden telegrafavo kuro administratoriui Garfield, pasiūlydamas paskirti komisiją ir anai pavesti suitaikinti angliakasių su operatoriais.

Angliakasiai šandie sutinka grįžti darban gavus 31 nuos. daugiau užmokesčio. Vyriausybė yra pasiūlyusi 14 nuos. Tad komisija turėtų pasidaryti, idant abi pusės nusileistų ir skirtumas būtų išlygintas.

Chicago bankose irgi sumažinamos darbo valandos. Pradžios pirmadienį visos bankos kasdien bus atidarytos nuo 9:30 ryto ligi 1:30 po pietų. Gi šeštadieniais tik ligi 12:00 dienos.

Iš Washingtono pranešama, jog angliakasyklų operatorių užmokesčių nustatymo komiteto pirmininkas Brewster yra pasakęs, kad jei vyriausybė šitą streiką nesimašytų, tuomet būtų galima veikiau suitaikinti abiem pusėm. Brewster nori, kad vyriausybė pasitrauktų šalin iš tų ginčų.

Oklahomoj angliakasyklų apskrityse paskelbta karės stovis. Visa valstijos kariuomenė pašaukta tarnybon.

Iš Ohio pranešama, jog ten valstijos gubernatorių suitaikęs su angliakasiais. Angliakasiai sugrįžę darban ir kasyklose dirbsią valstijos kontrolėje.

Dangel vietose angliakasiai raginami smarkiai protestuoti prieš kuro administratorių ir su protestais grįžti darban.

Michigano valstijoj angliakasiai atsisako dirbti. Tas pat yra ir Illinois valstijoj.

Kuro administratorius Garfield turi vilties, jog vyriausybė pavyksią įveikti angliakasių.

Chicagoje tie angliniai suvaržymai paliks be jokio užsiėmimo kelis šimtus tukstančių darbininkų.

Kaip šalies taip valstijos ir

DU SENATORIŲ APLANKE
PREZIDENTĄ.

Meksika pasiuosuoja Jenkinsą.
Washington, gr. 6. — Iš senato užužėminių reikalų komiteto du senatorių vakar applanke sergantį prezidentą Wilsoną. Kalbėjasi Meksikos reikalais.

Tos konferencijos metu valstybės sekretorius Lansing pranešė prezidentui, jog Meksika pasiūsojanti konsuliari agentą Jenkinsą. Sekretorius apie tai gavęs žinių iš amerikoniškos ambasados Meksikoje.

KARŠ PABAIGOS REZO-
LIUCIJA.

Washington, gr. 6. — Atstovas Tinkham iš Massachusetts valstijos padavė kongresui bilį, kad karė jau pasibaigusi.

Rezoliucija pavesta komite-
tui.

miestų valdininkai darbuojasi tik tuo tikslu, kad kuodangiusia susiaurinti anglių varijimą.

Bet nei vienas iš jų nepagalvoja apie likimą milijonų darbininkų su jų šeimynomis. Suvaržymais juk šimtai tukstančių darbininkų paliekami be darbo, tiesiog išmetami gatvėn. Tie milijonai žmonių neturės uždarbių. Be uždarbių neteks duonos, šilumos ir net vietos.

Ir ligšiol spaudoje neteko pastebėti, kad kas rimtai pakeltų balsą šitam klausime.

PIRKITE KARŠ TAUPY-
MO ŽENKLELIUS W.S.S.).

RUSAI VALSTIEČIAI SLE-
PIA PINIGUS.

Aptuštę Rusijos miestai.

Copenhagen, gr. 5. — Šandie Danija — tai tikras priegais, į kurį susispietę iš Rusijos visokių partijų žmonės. Galima nugirsti įvairiausių pasakojimų apie nelaimingąją Rusiją. Bolševikai pasakoja vienaip, jų priešininkai vel kitaip.

Cia yra daugelis atvykusių ir rusų karininkų iš buvusios šiaurvakarinės armijos, kokia šandie jau nebegyvuoja. Karininkai taip pat nupasakoja daug indomybių apie generolą Yudenicą ir buvusią jo armiją.

Baisus ekonominis stovis.

Iš pasakojimų štai kas tenka patirti apie bolševikišką Rusiją:

Ekonominis Rusijos stovis kasdien darosi vis baisesnis. Valstiečiai naikina visokių gyvų inventorių. Retai kur mato si galvijų. Tas daroma ne dėl maisto stokos. Valstiečiai turi maisto. Bet galvijus muša todėl, kad jų nereikvznotų bolševikai. Nes už rekvizitus galvijus žmonės nieko negauna nuo bolševikų.

Valstiečiai maisto produktus ant vietos parduoda, imdami augštas kainas. Tačiau miestus negabena produktų.

JENKINS NENORI PASI-
LIUOSUOTI IŠ KALĖ-
JIMO.

Sako, tegu tame darbuojasi pati Washingtono vyriausybė.

Mexico City, gr. 5. — Suarestuotą Meksikoj Suv. Valstijų konsuliari agentą Jenkinsą applanke amerikoniškų laikraščių korespondentai.

Jenkins laikomas mieste Puebla kalėjime. Paranka jam paskirta 1,000 pesų. Jenkins labai lengvai galėtų pasiūsuoti. Bet jis to nenori.

Jis sako, kad jei jis pasiūsuotų po paranką, tuomet reikėtų, jog prisitūmus apkaltinimą ir tas reikalas testuėtų per daugelį mėnesių.

Jenkins nori, kad jį palinuosutų pati Washingtono vyriausybė diplomatiniais keliais, ir kad jis būtų liuosas nuo visokių intarimų.

BUS DEPORTUOTU BERE-
MAN IR GOLDMAN.

Abudu bus pasiūstus Rusijon.

Washington, gr. 5. — Generalis imigracijos komisijonierius A. Caminetti pranešė, jog kuovėčiū sus iš New Yorko Rusijon bus deportuoti anarchistu Berkman ir Goldman.

Anarchistų advokatas tvirtina, jog vyriausybė negalinti deportuoti žmonių ton šalin. Kurios valdžios nepripažinti.

Bet komisijonierius Caminetti tvirtina priešingai.

Londonas, gr. 5. — Anglų valdžia Airijoje suspendavo priekusinių teisėjų teismus. Jų vietos užims teisėjų komisijos.

Miestuose yra nustatytos maistui kainos ir daug pigesnės už valstiečių imamas kainas.

Užkasa žemėn rublius.

Bolševikišką Rusiją šandie popierinių pinigų yra kaip šieno. Valstiečiai rublių turi prisikrovę pilnus krepšius.

Dangelis neišmanėlių tuos pinigus sukaupė į butelius ir įkasa žemėn.

Šandie valstiečių tarpe kalbant apie katro turtingumą neklausama, kas kiek tukstančių rublių turtingas. Bet turtingumas nustatomas buteliais, pakastais po žeme. Sako, štai tas ir tas turi net dešimtį butelių rublių. Tai bent turtingas!

Miestai aptuštę.

Nei vienas žmogus šandie negyvena miestuose, katras turi giminį kur sodžiuose. Nes miestuose nėra užteklinai maisto. Kas kita sodžiuose.

Tad šandie Rusijos miestai apinušti.

Kituomet toksai Petrogradas skaitė ligi pustrėčio milijono gyventojų. Šandie vargiai jų bus ten kokie 600,000. Gyventojus iš ten išvijo išdailies badas, išdailies bolševikų terorizmas.

Miestuose tukstančiai namų stovi tušti. Viešas gaisinasi. Nes šalčiai savo darbus atlieka.

TARIAMASI VOKIETIJOS
KLAUSIME.

Nutarta pasiūsti ultimatumas.

Paryžius, gr. 6. — Santikiai tarp taktininkų ir Vokietijos tomis dienomis taip pablogėjo, kad augščiaušioji taikos konferencija ilgai tarėsi, kas toliaus pradėti su nepaklusniais vokiečiais. Galų-gal nutarta pasiūsti ultimatumą.

Nesutikimai pakilo, kuomet Vokietijos atstovams jų valdžia uždraudė pasirašyti po taktininkų padarytu protokolu. Tuo protokolu turi but ratifikuojama taikos sutartis. Juo reikalaujama dar visokių priedinių taikos sąlygų, kokias vokiečiai turėtų išpildyti.

Vokiečių valdžia atrado, jog Vokietija galinti pasipriešinti taktininkams, tuo labiau, kad Suv. Valstijos dar nėra ratifikavusios taikos sutarties.

Taktininkai, ypač prancūzai, to nežūri. Sako, Vokietija turi pildyti reikalavimus, arba pranezu armija pasileis Vokietijos gi-
lunon.

Kuomet Vokietija pasipriešins ultimatumui, tuomet bus liepta veikti maršalui Foch'ui. Tas veikimas vokiečiams pasirodys tikrai pragaištingas.

Cia spėjama, jog vokiečiuose kas nors stovi užpakalį dabartinės jų valdžios. Matyt, prusai junkeriai palengva ir vėl ima vesti tos šalies reikalus.

TALKININKAI APSPREN-
DĖ FIUME LIKIMĄ.

Miestas ir apylinkės busi-
vestos Italijai.

Londonas, gr. 6. — Iš Paryžiaus pranešta, jog Anglijos, Prancūzijos ir S. Valstijų atstovai pagaliau sutarę Fiume pavesti Italijai. Jai bus pavestas miestas ir su apylinkėmis, kaip kituomet buvo sutarta slapta sutartimi.

Apie tai jau pagamintas dokumentas, kurs busigs veikiai induotas Italijos atstovams.

Taktininkai tik stato sąlygą, kad iš Fiume pasitrauktų d'Annunzio su savo kariuomene ir miestą užimtų regulėr italų kariuomene.

BELGIJOS SOSTUI PAVO-
JUS?

Paryžius, gr. 6. — Laikraštis L'Intransigeant praneša, jog Belgijoje darbuojamasi sugrianti sostą ir panaikinti monarchiją.

Sako, tai svarbiausioji priežastis, kodėl karalius Albertas nedalyvavo andai parlamento atidaryme.

DENIKINAS PRANEŠA A-
PIE SAVO LAIMEJIMUS.

Londonas, gr. 6. — Gen. Denikinas skelbia, jog Caricinc fronte jo kariuomenė ėmusi plikti bolševikus kontratakoms. Paimta nelaisvėn 100 bolševikų kareivių.

Nepavyko Suokalbavi- mas prieš Lietuvą

VOKIEČIAI SU RUSIAIS NO-
REJO SUGRIAUTI LIE-
TUVOS VYRIAUSYBĘ.

Apie tai pranešta taikos
konferencijai.

Paryžius (korespondencija). — Lietuvos atstovybės taikos konferencijoje pirmininkas prof. A. Valdemaras, vos tik sugrįžo čia iš Pabaltijos. Su savimi jis atvežė labai svarbių informacijų apie stovį Pabaltijoje. Tos informacijos kuovėkiaus buvo induotos augščiaušioji taikos konferencijos tarybai. Sakoma, pastaroji ėmėsi visų galimų priemonių Pabaltijos reikalais.

Anot prof. Valdemaro, Lietuvos vyriausybė turi dokumentalių prirodymų, jog su rugsėjo pradžia Berlyne padaryta suokalbis prieš Lietuvą ir Latviją. To suokalbio tikslas buvo įsteigti naują rusų vyriausybę su generalu Biskupski priekakyje. Paskui pasidaryti atnaujinti Rusiją sezuose jos rubėžuose, kaip yra buvę pirm karis.

Tie visi žygiai turėjo but atlikti rusų gelbstint vokiečiams. Vokiečiai tai naujai rusų vyriausybei žadėjo net paskolinti pradžioje 300 milijonų markių.

Anot padarytų planų, vieni kartu turėjo but nuverstos kaip Lietuvos, taip Latvijos vyriausybės. Ryga ir Kaunas turėjo tekti vokiečių-rusų rankose.

Nepratomas pavojus.

"Nors aiškiai yra prirodyta tasai vokiečių-rusų sumanymas," sakė prof. Valdemaras, "tačiau Lietuvos vyriausybė nemato tame sau pavojaus. Nes niekas negali panaikinti veikiančiosios vyriausybės."

"Tiesa, jie gali tai padaryti prisidėję užužėnių militarinių spėkoms. Bet tokiu atsitikime jie negali nekuomet įsteigti naujos Lietuvos vyriausybės."

"Esame įsitikinę, jog taktininkai už tokius vokiečių-rusų darbus juos aštriai nubaus. Maršalas Foch jau įsakė vokiečiams apiešti Pabaltiją."

"Kiek pavojingesnis Lietuvai yra lenkų veikimas. Nes turima žinių, kad lenkai sugal-

voje briaunies ant Kauno, priešingokami veikimu prieš vokiečių-rusų pakilimą."

Pranešta apie vokiečių-rusų
pakilimą.

"Rugsėjo pradžioje," sakė Valdemaras, "Lietuvos vyriausybė staiga nuo Latvijos vyriausybės gavo žinių bevielne telegrafu, kad vokiečiai-rusai užatakavo Rygą. Tasai pranešimas buvo siunčiamas estams, lietuviams ir lenkams. Latvijos vyriausybė kvietė visus duoti jai pagalbą prieš skaitlingesnį ir geriau išrengtą priešininką."

"Tokiam blogam stovini užėjus, Lietuvos vyriausybė norėjo išgirsti nuomonės nuo taktininkų militarinių misijų. Ir tuo tikslu kreipėsi į jas."

Nuomonės pasidalinusios.

Prof. Valdemaras sako, jog misijų atstovų nuomonės klausime, kas Lietuvai reikia veikti, pasirodė pasidalinusios.

Prancūzų militarinės misijos atstovai neparė Lietuvos vyriausybę veikti prieš vokiečių-rusų. Sakė, tas negalima. Bet anglų militarinės misijos pirmininkas, pulk. Rowan, patarė lietuviams tuojau pastatyti kariuomenę ir sušauškinti vokiečių-rusų. Jei tie mėgintų briaunies ant Kauno.

Kadangi tam fronte lietuvių kariuomenės buvo mažas skaitlis, Lietuvos vyriausybė nusprendė ten pamesti skaitlingą kariuomenę ir laukti vokiečių-rusų tolesnio veikimo.

Žadėjo autonomiją.

Reikia paminti indomus apsirovikimus. Kuomet vokiečiai-rusai pakėlė ataką prieš latvius ir Rygą, rusai tarpe Lietuvos gyventojų ėmė platinti savo manifestą.

Manifeste buvo pranešama apie atstatydinimą Rusijos. Lietuvai buvo žadama autonomija, jei lietuviai prielankiai, savo noru, atsisieja į tą atgaivinimą Rusijos imperijos. Autonomiją Lietuvai turėjo duoti konstitucijinis Rusijos susirinkimas.

(Vokiečių-rusų suokalbaviu prieš Lietuvą ir Latviją pasekmės jau žinomos. Lietuvai su latviais sutruškino vokiečių-rusų Lietuvoje ir Latvijoje. Išgelbėta abiejų šalių).

ATGYVENO VIENAS PLĖ-
SIKAS.

Aną vakarą po num. 1246 So. Wabash ave. krautuvę užpuolė du plėšiku, abudu juoduku.

Krautuvės savininkas Joseph Mathan turėjo su savimi revolverį. Paleido penkis šūvius.

Vienas plėšikas sudribo ir žuvo ant vietos, kitas pabėgo. Policijos viršininkas patams nuykyto atsitikimo vieton. Ir pagyrė krautuvininką.

GRUODŽIO 6, 1919 M.

Chicago ir apylinkės. — Šandie truputį šilčiau, pramatomas sniegas; rytoj nepastororas ir vėl šalčiau.

RETA PROGA Pamatyti Puikiasį Veikalą "Prasižengėlis"

9 aktų Drama

Krutamuose paveikluose

Dievo Apveizdos parapijos salėj.

Gruodžio 7 d., 1919

Du sykiu bus rodoma: 3:00 po pietų ir 7:30 val. vakare.

Pelnas skiriamas parapijos naudai.

Visi nuosirdžiai kviečiami Rengimo Komisija.

Pamatinės Mintys iš Astronomijos.

Astronomija yra mokslas apie dangiškus kūnus, esančius visatos erdvėje. Tas mokslas labai idomus, turis savyje begalinę virtinę slaptųjų.

Senovės astronomija rėmėsi žmonių fantazija. Neturint instrumentų ir gilesnio matematikos mokslo supratimo ji stovėjo labai žemai.

Kas kita šiandien po tiek amžių sunkaus darbo garbingų vyrų, kurie visokiais būdais tyrinėjo gamtą ir jos įvairius pasireiškimus.

Zmonių pažvalgos mainėsi; jų protas nepastovus. Senovės daugelyje atžvilgių tai ir ta skaitė už tiesą, šiandien gi iš jų pažvalgų tik juokiamasi arba išvedžiojama jų nesubrendimas, lengvatikystė.

Ziūrint kritiškai į praeitį ir dabartį, galima matyti kaip tai visas keitėjosi, — nėra pastovumo niekame.

(Tečias reikia pripažinti, ką priradė astronomas asyrolas Klug, kad toli prieš Kristaus laikus asyriškai ir chaldeiskai kalbančiose tautose astronomijos mokslas stovėjo stebėtinai augstai. Red. priedas).

Begalinė...

Dangiškieji kūnai yra dvejos rūšies: viena jų rūšis — tai tie kūnai, kurie turi šviesą patį iš savęs; kita — gi rūšis, tai tie, kurie šviesą turi nuo kitų kūnų.

Prie pirmos rūšies priklauso žvaigždės, kurių milijonai matyti giedrą naktį dangiskose augštybėse. Prie antros rūšies skiriamą planetas, kaip štai mūsų Žemė, Marsas ir tt.

Artimiausia žvaigždė nuo mūsų žemės yra Saulė. Dėlto ji tokia didelė atrodo ir jos spinduliai tiek karšti, kad turi jėgos gynybą užlaikyti ant žemės. Saulė yra centru šių aštuonių planetų: Neptuno, Urano, Saturno, Jupiterio, Marso, Žemės, Veneros ir Merkuriaus, — kurios aplink ją bėga kiekviena savo keliu. Išėjus Merkurijų ir Venerą visos kitos planetos turi savo mėnulius, ir taip: Žemė turi vieną mėnulį, Marsas — du, Jupiteris — septynis, Saturnas — devyšius, Uranas — keturis, Neptunas — vieną.

Artimiausia planeta nuo saulės yra Merkurijus, nes jos atstumas tik 26,000,000 mylių. Nuo saulės iki žemės yra 92,900,000 mylių. Toliausia gi nuo saulės planeta yra Neptunas. Nuo Neptuno iki saulės yra 2,791,600,000 mylių. Kuomet saulės spinduliai pasiekia mūsų žemę į 8 minutes ir 8 sekundes, tai Neptuną jie pasiekia vos į 4 valandas.

Tos visos planetos su savo mėnuliais ir pačiame centre esančią žvaigždę — saulę, aplink kurią jos sukasi, sudaro taip vadinamąjį mūsų saulės sistemą.

Juo kuri planeta toliau nuo

saulės, juo kelionė jos aplink saulę yra ilgesnė. Žemės kelio ilgis aplink saulę yra 560,000,000 mylių; jėgi tai kelią perbėga į metus laiko arba į 365 dienas. Artimiausia planeta Merkurijus apibėga saulę į 88 dienas. Toliausia gi — Neptunas atlikimui savo kelionės aplink saulę reikalauja net 60,181 dienos.

Saulė yra netoliesia pusantr milijono kartų didesnė, negu žemė.

Šviesos spindulių greitumas siekia 186,300 mylių į sekundę. Nuo saulės iki žemės šviesos spinduliai ateina į 8 min. ir 8 sek.

Saulė — tai artimiausia žvaigždė, mūsų kaimynė. Visos kitos žvaigždės, kurias matome giedrą naktį dangaus melnyne yra šimtais tukstančių ir milijonais sykių toliau už mūsų žvaigždę — saulę. Nuo saulės ateina spinduliai pas mus į 8 min. ir 8 sek., gi nuo artimiausių žvaigždžių, taip sakant, pirmojo didumo, ateina spinduliai vos į tris metus laiko, vadinasi jos randasi apie 200,000 kartų toliau nuo mūsų saulės! Tų pirmojo didumo žvaigždžių yra 18. Antrojo didumo yra 55 žvaigždės; jų šviesa pasiekia žemę į 6 metus. Trečiojo didumo — 170 žvaigždžių; jų šviesa pasiekia žemę į 9 metus. Esama dar ir tokių, kurių šviesai ateiti pas mus reikia šimtų ir tukstančių metų. Šviesa, kaip sakiau, per sekundą daro 186,300 mylių, tai sunku tad įsivaizdinti, koks tolimas yra, jeigu tų žvaigždžių spinduliai pasiekia žemę reikia tiek daug metų! Aštuoniolikos metų žiuronas parodo dar gi tokias žvaigždes, kurių šviesai mus pasiekti ima net 2700 metų! Teisingai tai žmonės sprendžia, kad visatos erdvės yra begalinė.

Ar tos žvaigždės — saulės, kurios randasi milijonais Begalinėje, turi taip gi savo planetas, kaip mūsų žvaigždė — saulė, sunku pasakyti. Šių laikų teleskopai persilpnį yra, kad jas būtų galima susiekti.

Gravitacijos tiesa. Mūsų saulės sistemos planetos ir jų mėnesiai, taip gi kometos ir asteroidai*, bėga be sustojimo savo keliais aplink saulę.

Tas jų bėgimas — sukimas yra įstabus, sunkiai įtikėtinai vienok teisingas. Astronomai matematikai jau gali gerai apskaičiuoti saulinės sistemos kūnų judėjimą. Su tuo dalyku jie sunkenybių mažai turi. Dabar aiškiai suprantama, kad, sakysime, mūsų žemė sukasi aplink saulę ir pati aplink saulę. Dėlto žemės sukimosi aplink saulę turime metų laiką.

* Asteroidai tai mažesnės planetos, kurių yra apie 700. Jos randasi tarp Marso ir Jupiterio orbitų ir sukasi apie saulę.

Tą paslaptį atidengė angli matematikas ir filozofas Izaokas (Pabaiga ant 4 psl.).

*) "Apie dangiškųjų kūnų judėjimą."

tarpus: pavasarį, vasarą, rudenį ir žiemą; dėlto sukimosi josios aplink save turime paros atmainas: dieną ir naktį. Žemės kelio ilgis aplink saulę yra 560,000,000 mylių. Tą kelionę jėgi padaro į metus laiko, t. y. į 365 dienas. Matematikai apskaičiavus išėjo tad, kad mūsų žemė bėga apie 17 mylių į sekundę, 1065 — į minutę arba maždaug į vieną valandą — 64,000 mylių!

Taippat panašiai juda bėga ir kitos planetos. Kas tas planetas ir mūsų žemę palaiko, kad jos neišsklysta iš savo kelio taip slaptiną greitumu bėgamos? Kokia galybė — iš tiesais amžiais joms vadovauja? Juk žinome gerai, kad fizikoji jėga jas visu smarkumu traukia leisti tiesiąją liniją į visatos erdvės, nelyginant tas obuolys sukamas ant siūlo, kuris veržiasi ištrukti iš rankų ir lėkti tiesiai.

Į tuos klausimus žmogaus protas negalėjo duoti tinkamo atsakymo per ilgus amžius, nes senovė apie tokius dalykus jėgi mažai teišmanė. Tuomet nebuvė dar tokių prietaisų ir angliško matematiko mokslo, koki šiandien turime.

Senovės žmonės manė, kad žemė stovi, o saulė pamažu kyla ir nusileidžia; kad žvaigždės — tai ot taip sau prisagstytos prie "dangaus skliauto" del formos tiktai. Pofelėmėjus (tarp 139 ir 150 po Kr.) patvirtino senovės žmonių mintį link dangiškųjų kūnų judėjimo ir konstrukcijos ir jos visi laikėsi iki Koperniko, kuris 1530 m. savo garsiaame veikalė "De revolutionibus orbium coelestium"*) prapardė, kad senoviškoji sistema tame klausime yra klaidinga: kad žemė yra apskrita, kaip kamuolys; kad ji nestovi, bet bėga aplink saulę; kad saulė yra mūsų sistemos centru. Nevisi pradžioj norėjo su Koperniku sutikti, nevienas net tyčiojosi iš jo išvedžiojimų. Paskui, žinoma, mokslas patvirtino jo pamatinius tvirtinimus.

Kopernikas buvo Vloclavko kapitulios kanoniku. Mirė Frauenburge, Prūsijoje, 1543 m. Jo tėvas buvo lenkas, o motina vokiečių. Krokuvėje šv. Onos bažnyčioje jam yra parstatytas paminklas su parašu: "Sto, sol, ne moveare." Lietuviškai reiškia: "Stovėk, saulė, nejudėk."

Priėmus Koperniko pažvalgas apie planetų judėjimą dar buvo viena didelė neaiškuma astronomijos moksle. Mokslininkai nežinojo kas palaiko dangiškuosius kūnus savo orbitose. Su pasakišku greitumu planetos bėga aplink saulę. Žemė, sakysime, kaip jau minėjau, daro apie 64,000 mylių į valandą, tečias ji tvirtai laikosi savo kelyje.

Tą paslaptį atidengė angli matematikas ir filozofas Izaokas (Pabaiga ant 4 psl.).

*) "Apie dangiškųjų kūnų judėjimą."

KORNEVILIO VARPAI

Triaktė Komiška Opera Stato Scenoje

LIET. VYČIŲ CHICAGOS APSKR. CHORAS

Ned. Gruodžio 14, 1919

Aryan Grotto Temple,

8th St. ir Wabash Ave.

Pradžią 7:30 val. vak.

Si triaktė komiška opera "Kornevilio Varpai" perstatė septynioliktą metų laikus, Kornevilio kaima, Normandijoje, sandėmu dienų.
Opera-Kornevilio Varpai — pirmą sykį buvo pastatyta scenoje Paryžiuje, 19 d. balandžio, 1877 m. Greitu laiku tapo šlovėta ir dangeli kalba ir šiandien ji yra plačiai žinoma.
Choras ir solistai bus pasirengę kostiumais, kokie buvo vartojami anuos laikuose.
Choro dirigentu yra žinomas muzikas p. A. S. Pocius; rezisorium p. J. Balais.
Kviečiame tai visus lietuvius, kaip ir Chicago, taip ir iš apilinkinių į šį koncertą atsilankyti, nes tokio dar niekas niekur nebūvo surengęs.
Tiketetus galima gauti pas choristus ir Beethoveno Konservatorijoje, 3259 So. Halsted St., Chicago, Ill.

EATONIC

FOR YOUR STOMACH'S SAKE
Po valgiu neužmiršk, kad geriausias vaistas tavo skrandžiui yra EATONIC. Praskalau visus nemagamus suvirškintumus, o tas reiškia, kad reikia pamiginti vieną. Parduodamas pa visus aptiekorius.

TEL. McKINLEY 458
DR. S. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VALANDOS 4 iki 8 vakare
2111 W. 42nd St.
Arti Kodale ave.

BARGENAS VYRU DRABUŽIŲ.

Vyru ir Jaunų Vairių padirbtai ant ordierio siūlai ir overkotai, bet neatsiūti: vilninių modelių nuo \$20.00 iki \$45.00.
Vyru ir Jaunų Vairių gėvėsi siūlai ir overkotai \$15 iki \$28.50.
Vyru kelinės po \$3.00 ir augščiau.
Vairių siūlai po \$5.00 ir augščiau.
Pirk savo overkotą dabar prieš dieną, kuomet kainos pakyla.
Mes taip pat turime pling elė biokuti nesiotų siūtį ir overkotų nuo \$8.50 ir augščiau.
Full Dress, Tuxedo, Frock Siūlai ir tt. \$10.00 ir augščiau.
Atidara kiekvieną vakarą iki 9 val. Nedėliomis iki 6 valandų. Suatomis visą dieną iki 10 valandų.
S. GORDON
1415 S. Halsted St., Chicago, Ill.
Įsteigta 1902.

JOSEPH C. WOLON

Lietuvis Advokatas
29 SO. LA SALLE STREET
Gyvenimo Tel Humboldt 97
Vakaras 1911 W. 22nd Street
Tel. Rockwell 1909
CHICAGO, ILL.

PRANESIMAS.

Dr. M. T. STRIKOL'IS
Lietuvis
Gydytojas ir Chirurgo
Perkle savo gyvenimo vietą į
2911 W. 2nd St.,
Tel. McKinley 221
Ofis: 1221 W. 42nd St.
(1 ir 2 Wood gat.)
Valandos: 10 ryto iki 5 po pietų, 6:30 iki 8:30 vakare. Nedėliomis 9 iki 12 rytais.
Tel. Rockwell 140

F. P. BRADCHULIS

Lietuvis Advokatas
Attorney at Law
105 W. Monroe, Cor. Clark
Room 1001, 1st. Central 220
CHICAGO, ILLINOIS
Gyvi: 3112 So. Halsted Street
Telefonas Yards 2599

Patarimas Dykai!!

DR. LIEBRECHT
Specialistas akių, ausių, nosies ir gerklės.
Gydo nerų ir kraujo lygas naujaisiomis metodomis.
35 S. Dearborn ir Monroe
Gatvių
Kambaris 210
Valand.: 9 iki 6 Nedėliomis 10-12

AR TAMSTA GAVAI MUSŲ LAIŠKĄ?

Mes jau išsiunčiam laiškus, kuriame pranešam, kad jau pinigų galima gauti Lietuvoje ir nurodome kaip reikia pasiekti. Jeigu Tamsta dar negavai to laiško, meldžiame mus pasiekti ir mes prisiešime.
Lietuvių Prekybos B-vė
120 TREMONT STREET
ROOM 615 D
BOSTON, MASS.

JAU IŠEJO IŠ SPAUDOS DIDELIS SIENINIS 'Draugo' Kalendorius

KALENDORIŲ puošia gražus Pirmojo Lietuvos Prezidento A. SMETONOS paveikslas. Kalendoriuje yra pažymėtos dienos pasinčių ir švenčių.

KALENDORIAUS KAINA 25c

Kas prisijus "Draugo" prenumeratą metams, arba pusei metų, gaus KALENDORIŲ DOVANAI.

TUOJ! Reikia Sukelti TUOJ! Lietuvos Paskolą

Lietuvos valdžia prašo Amerikos lietuvių kuogreičiausia paskolint jai vieną milijoną dolerių ant dviejų metų ir dar prizada mokėti 5 ir pusę pr. į met.

Organizuokite Paskolos Platinimo Komitetus.

Amerikos Lietuvių Taryba ir Amerikos Lietuvių Tautinė Taryba priėmė sekanciją rezoliuciją šiame reikale Lapk. 5 d., Pittsburghe.
"Amerikos Lietuvių Taryba pripažįsta ir apsiima remti sutartį tarp Lietuvos valdžios ir Amerikos Lietuvių Prekybos Bendrovės sukelti \$1,000,000.00 paskolos dvejiems metams ant 5% nuos."

KO MUMS DAR LAUKTI ILGAU? PILDYKIME SAVO PRIEDERMES

PIRKIME LIETUVOS BONUS!

Visus pinigus nereikia dabar inešti. Dabar perkant bonų \$50.00 reikia imokėti nemažiau \$5.00 \$100.00 " " \$10.00 \$500.00 " " \$50.00 \$1000.00 " " \$100.00
Sėsk tuojau į išpildę aplikaciją prisiųsk tuojau su reikalingu mokesčiu. Tada galėsi būti ramus žinodamas kad savo priedermę išpildėi.

LIETUVOS BONŲ IŽDAS

120 TREMONT ST. BOSTON, MASS.

Šiuomi užsirašau Lietuvos už \$..... ir su šiuo laišku prisiešiu pirmą mokesį \$.....
Lai gyvuoja Lietuva!
Mano vardas
Gatvė
Miestas

REIKALAI.

VISI BUTINAI TURITE ISIGYTI.

A. SMETONOS

Pirmo Lietuvos Prezidento paveikslas.

Dabar ką tik išėjo iš spaudos pirmo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos paveikslas ant atvirutis formato, taip kad galėsite bilė savo draugui pasiekti. Labai gražiai atpausta penkiose spalvose. Šalyse "residento paveikslas Lietuvos valstybinė ir tautinė vėliava, viršuje prezidento žirgavakis. Ir virš žirgavakio Lietuvos Laisvės Varpas. No. 1. Kaina tik 5c.
Antra padalinta dalininko Jono Stileikos su Lietuvos ir Žemaitijos herbais, su Gedimino kaimu, Vilniaus miestu, parandanti upe Vilija ir Lietuvos himnų. Dvejos spalvos. No. 2. Kaina 5c.
P. S. Mažiau nestandume, kaip 12 atvirčių, nes kitaip neapstoma perdomas.
Adresuokite:

LIETUVOS VĖLIAVŲ DIRBTUVĖ.

2250 West 22nd St., Chicago.

EKSTRA!!

Šiuomi laikome sau pareigą visiems savo gerbiams draugams ir rėmėjams pranešti, kad siuntimas pinigų Lietuvon susistabdo (susilaiko) iki tolimesniam pranesimui.
Meldžiame nesiųsti pinigų, kol mes vėl nepranešime.
Su gilia pagarba,

Centralis Bendras Lietuvių Bankas

32-34 Cross St., Boston, Mass.

Biznieriai garsinkites "Drauge".

PAMATINĖS MINTIS IS
ASTRONOMIJOS.

(Pabaiga nuo 3 pusl.)

kas Newton'as, gyvenęs nuo 1642 m. iki 1727 metų. Jis išaiškino kas planetų judėjimą užlaiko tvarkoje. Tai gravitacijos tiesa, kuri yra gaudymo pamatu svarumo ir traukimo dalykų prie savęs. Saulės pritraukiančioji jėga laiko kelyje Žemę, Marsą, ir kitas planetas. Panašiai laikosi savo kelio ir planetų mėnuliai. Žemės mėnulis sukasi aplink žemę. Žemės gravitacija mėnuliui neleidžia išklysti iš savo orbitos.

Astronomijos mokslas kas kartą matytis vis didesnę pažangą.

Esame pavojuje visuomet.

Žmonių gyvenime ant žemės pasakojimų apie "svieto pabaigą" netrūksta. Kiekvienam šimtmečiui radosi "pranašai", kurie skelbdavo, kad ot tada ir tada ta pabaiga bus. Bet kaip jos nebūvo, taip nebūvo. Tokie pasakojimai ir šimtų metų skleidžiami. Bet daugybė žmonių, ypač iš liaudies, heretikų savo galvas laužo. Reikia atsiminti, kad tie pasakojimai ne naujiena.

Giliau galvojant "svieto pabaiga" gali būti kiekvieną sekundą. Užtenka, kad daugiskų jų kunų judėjimo įstatas kas nors negerai pasidarytų, taip sakant, kokia išimtis įvyktų. Kiekvienam laikui *Begalinėje* vieni kumai į atomus virsta, atsitikus kolizijai ar kokiai kitai nelaimai, tai vėl kiti—formuojasi. Kada bus "svieto pabaiga"—ne mūsų žinioje. Kristus pasakė: "Nežinote dienos, nei valandos..." Berekalingas tik galvos laužymas apie "svieto" ir savo paties ateitį.

Kun. P. Lapelis.

MOTERIMS MOKAMA MAZIAU, NEG VYRAMS.
SAKO FERERALIS
MOTERYŲ BIURAS.

Kad Suvienuotų Valstijų vyriausybė moka vyrams daugiau, neg moterims už tą patį arba palyginamą darbą, yra parodoma oficialiame raporte, išleistame Suvienuotų Valstijų Darbo Departamento. Moterų Biuro, kurio pirė Mary Anderson yra direktoriu. Raportas yra remiamas ant tyrimų Civil Service Komisijos rekordų, kurie buvo Moterų Biuras sykiu su Komisija daryti.

Sulęgus raportu, pirmasis dviejais mėnesiais, 1919 m. 867 iš 4,689 moterų, tinkančių savo darbui, pradėjo dirbti gaudamos nuo \$900 iki \$1,200 per metus, o tikrai 267 iš 3,270 moterų pradėjo dirbti už tiek algos.

Moterims stenografoms buvo mokama nuo \$1,000 iki \$1,099, o vyrams nuo \$1,100 iki \$1,199.

Vyrai, kurie išlaikė kvotimus į teisų klerkus, buvo Karo Apsaugos Biuro pasamdyti su algomis nuo \$1,200 iki \$3,500, bet moterys tas pats vietas užėmė ir joms buvo mokama tikrai nuo \$1,100 iki \$2,000.

Moterys, užimančios statistikų darbo vietas, turėjo turėti kolegijos mokslo ir kelius praktiškus patyrimus ir jų algos buvo tikrai \$1,200, o vyrai už tą patį darbą gavo \$1,800, \$3,000 ir \$4,000. Tikrai viena moteris iš penkiolikos paskirtų prie prižiūrėjimo, ofiso organizavimo arba raštininkų vietų gavo tiek kiek vyrai, bent \$2,000 ir daugiau. Kitos gavo tikrai \$1,200, \$1,400 ir \$1,600.

Svarbus Pranešimas
sulyg Valdžios paredymo

Kadangi Suvienuotose Valstijose truksta anglių, tai mūsų bankas lygiai kaip ir visi kiti bankai Chicagoje, nuo PANEDelio 8 d. gruodžio m. iki tolimesniam pranešimui, bus atdaras tikrai šiomis valandomis:

Šiokiomis dienomis, išskyrus Sub., nuo 9:30 val. ryto iki 1:30 po p. Subatomis nuo 9 val. ryto iki 12 v. pusiaudienyje. --- Vakaraš tuo tarpu bankas visai nebus atdaras.

PEOPLES STOCK
YARDS STATE BANK
ASHLAND AVENUE, KAMPAS 47-tos GATVĖS

SV. KAZIMIERO DR. TĖS
Sheboygan, Wis.

Valdybos Adresai:
Pirm. Jonas Stauckas, 1414 New York.
Vice-pirm. Juozas Bubnis, 1423 So. 10th St.
Fin. sek. Jonas Kunigonis, 1117 Alabama Ave.
Prot. sek. Kazimieras Smalčius, 1017 Swifts Ave.
Izd. Antanas Čižauskas, 1318 New York Ave.
Kasos glob. Kazimieras Lukšis ir Jonas Jocius.
Maršalka Pranas Daugirda.
Susirinkimui atsibūva kas antra nedėdienį mėnesio.

GERIAUSI ARGUMENTAI.

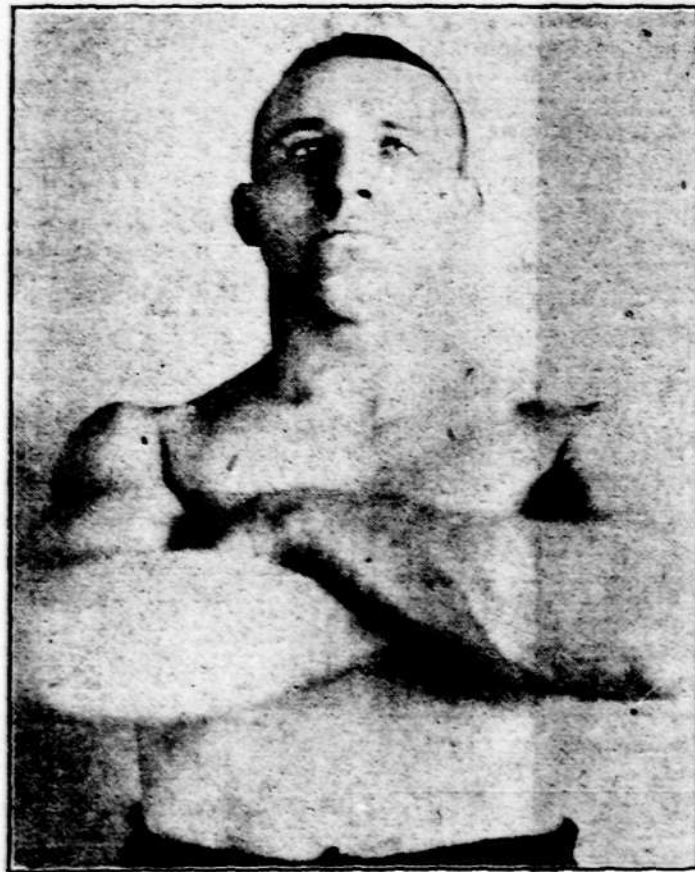
Vieni argumentai pasauli kurio išdirbėjas gaudyt pasitviti ir prirodyti apie savo produktus nebutų nei puse taip naudingi ir geri kaip tie laškai kurie ateina iš visų dalių pasaulio. Jie tai yra geriausi argumentai nes jie parodo kokia vertė tie produktai turi tarpe žmonių, paskaitytikl kas sako šitas žmogus:

"Lapkr. 2, 1919 Bracken, Penna. AS ir mano kaimynai turime pripažinti kad Triner's American Elixir of Bitter Wine yra vienas iš geriausių vaistų. Jis duoda greitą palengvinimą visuose vidurių ligose. Jos. Romanoski."

"Lapkr. 4, Swartz Creek, Mich. Triner's American Elixir of Bitter Wine tai geriausias vaistas. Visa mūsų šeima jį vartoja. Jos. Čajka."

Jūsų vaistinėkas turi savo stoke ir del taves. Jeigu turi šalti arba kisti pareikalauk Triner's Cough Sedative! — Joseph Triner Company, 1333-43 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. (Aprt.)

EXTRA! RISTYNES!

JOHN FREEBURG

Lietuvių Atletų Klubas rengia dideles ristynes, kurios įvyks nedėlioj gruodžio 7 d., po pietų ant Bridgeporto Sv. Jurgio parapijos svetainėje. Duris atsidarys 2 val. o ristynes prasidės 3 val. po pietų.

Ristas milžinas Svedas Jan Freeburg, kuris sveria 240 svarų. Jis ristas su dviem lietuviais—Juozapu Bancevičiu kaip geriausių lietuvių čiuok, su kuriuo vis lietuviai bijo imtis.

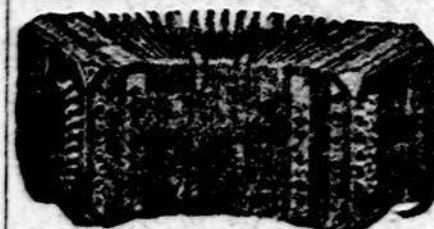
Ir dabar pažūrėsim, kaip jis milžiną šildys. Nors milžinas sako, kad jis neturės ką veikti su tais lietuviais, bet tie kartai gali išsivirti jam šoppa. Jis imsis su dviem lietuviais, Bancevičium ir Karolu Sarpalium, svedas turi paguldyti juos po du kartus, o jei jį paguldytų nors aš, tai jo būtų pralaimėta. Atletų Klubas duoda tris šimtus. Kuris išlaikys žans 200 dol., o kuris pralaimės 100 dol.

Ristynės dalyvauja apie penkis poros: Juozapas Pšinius su lietuviu žydeliu, Otto Prapontikas su didžiuliu Bill Jerry, tvirtu slovaku.

Domininkas Dudinskis su karsiu čekų

Sodotj poroj visoms žinoms Juozapas Geštaitas imsis su dr. Indriu Petru Čirtanui, sveriančiu 200 svarų. Visos poros imsis su, Intuait.

Tikiety kainos nuo 50c. iki \$2.00.

PEARL QUEEN
KONCERTINOS

Dabar yra patvirtintos ir vartojamos daugumos lietuvių, kurie gausi koncerting ir augstai rekonstruodama kaip geriausia koncertina padaryta Suvienuotose Valstijose Amerikoje. Mes galime jus paruošti augti arba žemo tono.

Reikalaukite katalogo, kuri išsiųsime jums. GEORGI & VITAK MUSIC CO., 1548 W. 47th St., Chicago, Ill.

Dr. O. VAITUSH, O. D.
LIETUVIS AKIŲ SPECIALISTAS

Palmirius akis tenkinti kas yra priklauso nuo akies struktūros, svorio, amžiaus, nervų sistemos, kraujotakos ir daugelio kitų akies, kvepyt akis, nematymo ir kitų kvepyt. Speciali mūsų atkreipta į musoklos vaikus, besimaujančius akis ir teisingai prireikia akis. Kodel eiti pas sveitinantį ir mokytis daug?

Valandos nuo 11 ryto iki 7 val. vakarų. Nėdelomis nuo 9 iki 1 val. po pietų.

1553 W. 47th St. ir Ashland Ave. Ties Oppenheimer krautuve. Telefonas Drower 3624.

MOKYKLA

Mokinama: angliskos ir lietuiskos kalbų, aritmetikos, knygvedystės, stenografijos, typewriting, pirklybos taisyklės, Sv. Valst. istorijos, abėcėlos istorijos, geografijos, politinės ekonomijos, pilietystės, dailiarakstys.

Mokymo valandos: nuo 9 ryto iki 4 valandos po pietų; vakaraš nuo 6 iki 10 val.

3106 So. Halsted St., Chicago.

SERGĖKITE SAVO AKIS.

Smetonos gerai pritaikytas akies bus palengvinimas dėl juos akių. Kuomet ta kanti nuo galvos skausmo, kuomet raudos šaltai ir kvepyt, kuomet skaitai ar slyti ar raudai, tai tuomet yra šaukštas, kad reikia Jums akių. Mūsų 15 metų patyrimas priduos Jums geriausių patarimų už priemonę, kaip net taip žemai nei 12-18.

JOHN SMETANA
Akis Specialistas

1801 S. Ashland Ave. Chicago. Egras, suteikiama dykai. Kampas 18-tos gatvės. 3-tos lubos virš Platio aptieko. Kamieris 14, 16, 18, 22 ir 28. Rengti 1 maso parai. Valandos: nuo 7 val. isryto iki 9 val. vakare. Panedelinis, Seredomis ir Petnyclomis.

PIRMAS IR DIDYSIS VALSTIJINIS BANKAS ant
BRIDGEPORTO yra
CENTRAL MANUFACTURING DISTRICT
BANK

A State Bank

1112 W. 35th St. (3 blok. į vak. nuo Halsted) Chicago.

Kapitalas ir Pervirė. \$550,000,000.00

Banko Turtas Viršūna. \$5,000,000.00

A State Bank.

Sis bankas yra jau visoms žinomas, kaip vienas iš didžiausių ir stipriausių bankų šioje apskrityje. Čia yra laikomi pinigai Suvienuotų Valstijų, Pastų Bankų, Pavito Cook, Miesto Chicago ir daugybė Corporationų, Draugystių, Klubų ir Tūkstančių darbininkų. Šiame banke yra įrašytas specialias lietuvių skyrius kur galima atlikti visokius bankinius reikalus prigyntoje kalboje. Visokie patarimai veltai.

CENTRAL MANUFACTURING DISTRICT BANK

A State Bank

1112 West 35th St. tarpe Morgan ir Racine Gat. Chicago.

Bankas atdaras kasdien nuo 9 ryto iki 3 po pietu. SEREDOMIS Vakaraš nuo 6 iki 8 valandų. SUBATOMIS per visa diena nuo 9 ryto iki 8 vakare.

Žinomas per 25 metus ir Valdžios prižiurimas

Henry J. Schnitzer State Bank

Pavelijant Suvienuotų Valstijų Valdžiai kaip pirma taip ir dabar

SIUNČIA PINIGUS I LIETUVĄ

ir gvarantuojas

Norinčius gauti prekes pinigų ir kitų žinių maldžiame kreiptis pas:

Henry J. Schnitzer State Bank

141 Washington Street, New York, N. Y.

P. CONRAD
LIETUVIS FOTOGRAFAS

3130 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Kurie gamtoto paveikslus iš Lietuvos neadeliūdami pasidarykite daugiau arba didesnius. Mes perimame šonų padarome didesnius. Sudedam ant vieno iš kelių skirtingų.

Trasukame paveikslus namuose, prie Rašybos, sveikatos, veselios, grupės, pavienius ir tt. Darbas atliekame kuogepuista. Phone Drower 6363

AS, ADOMAS A. KARSLAUSKAS, NEFANCIJ RASAU.

AS labai sirgus per 3 metus, nusilbėjęs pilvelis buvo. Dispepsija, nevirimas pilvelio, nusilbėjęs. Kraujo, inkstų Nervų ir abėcėlas spūgti sustojimo, viso kūno, ir buvau rastiogės vietas, kad bėgverčiau. Visur išskojau sau pagulius, nesigalijaus visoje Amerikoje ir už ribų, bet niekur negavau savo sveikatai pagelbos.

Bet kada pareikalavau Salutaras vaistų, Bitterio, Kraujo valytojo, Nervatono, Inkstų ir Reumatizmo gydymo, tai po suvartojimų mirties gydymo pradėjo mano pilvas atsigauti, stiprėti, garsi dirbt, Kraujas išsivalė. Nervai eme stipriai dirbti, Inkstai atsigavo. Reumatizmas pranyko, diegliai nebebejo po krūtine. Vidurių režimas išėjo po užmūšimai visų ligų. Dėgu 3 mėnesių ligardavau kas sa valitė po butoj Salutaras, Bitterio, ir po 3 mėn. savo pavelsitė puoseliant toki skirtuma kaip tarp dienos ir nakties. Dabar jau dūdes emeral ir eme ilkesnis ir 1000 sykių dėgu Salutaras nystitė geradėjai ir ilkuo visoms savo draugams kreipties prie Salutaras.

SALUTARAS.

CHEMICAL INSTITUTION J. Baltrosas, Froh, 1507 So. Halsted St., Telephone Canal 6417, Chicago, Ill.

DIDŽIAUSIA LIETUVISKA KRAUTUVE CHICAGOJE

NEMOKĖSI PINIGUS BEREIKALO
Musų krautuve—viena iš didžiausių Chicagoje

Parduodame už žemiausią kainą, kur kitur taip negausi. Masinėly laiskams drukuoti ir ofiso darbams yra naujausias mados. Užlaikom visokius laikrodžius, žiedus, šliubinius ir deimantinius; gramafonus lietuviškais rekordais ir koncertinių geriausių, armonikų rusiškų ir prusiškų išdirbysčių. Balalaikų, gitarų ir smuikų, kokių tik reikia. Dirbame visokius ženkis draugystėms, taisome laikrodžius ir muzikališkus instrumentus atsakanciai

Steponas P. Kazlawski

4632 So. ASHLAND AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas: DROWER 7309

"JUODOJI SUEMYTE"

Penkių Veiksmių Drama

TIKTAI ANTRŲ KARTŲ CHICAGOJ

STATO

..Šv. Kazimiero Akademijos Rėmėjų Draugija..

Nedėlio, Gruodžio (Dec.) 7 d., 1919

Šv. Jurgio Parapijos Svetainėje

Prie 32ro Placę ir Auburn Ave.

Pradžią lygiai 7:30 val. vakare.

Veikalą suloš artistės Moterų Sąjungos 21 kuopos.

Jeigu nematei šio veikalo pirmą kartą tai butinai pamatyk jį dabar nes tai gal pasikutine proga. Jo gražumas yra neaprasomas, nes tikrai tie žino kurie jį mate. Protarptais bus dar kiti pamarginimai k. t. solo, duetai ir t. t.

Visas Pelnas Skiriamas Šv. Kazimiero Akademijai.

NEUŽMIRŠKITE DIENA, VIETA IR LAIKĄ!!

Šv. Kazimiero Akademijos Rėmėjų Draugija.

CHICAGOJE.

KATALIKISKOS SVENTĖS.

Šeštadienis, gruod. 6 d., Šv. Mikalojaus, vysk.
Sėkmadienis, gruod. 7 d., Šv. Ambrozijus, vysk. dakt.
Pirmadienis, gruod. 8 d., Šv. N. Šv. P. M. Prasidėjimas.

UŽDAROMOS DIDELĖS DIRBTUVĖS.

Anglij traukimas Chicagoje patėję kuona, visa, didžiulės dirbtuvės. Tarp jų yra: International Harvester Co., Acme Steel Tool Co., Simonds Manufacturing Co., Western Felt Works, Commercial Furniture Co. ir kitos.

Dirbtuvės tik tiek šilumos palaikoma, kad mašinerijas ir kitą apsaugoti nuo šalčio.

GAISRININKAI REIKALAUJA DIDESNIŲ ALGŲ.

Chicago gaisrininkai atėmę pirmadienį miesto tarybos susirinkime, pareikalavo didesnių algų — \$200 per metus daugiau kiekvienam.

Apie tą jau turi žinių miesto klerkas.

KOVA GATVEKARIŲ KLAUSIME.

Gatvekarų klausime nepasibaigė kova. Gatvekarų kompanija ligšiol laimėjusi su State Public Utilities komisijos nusprendimu. Miesto prezidentijos padėto, ant šalies ir kitose teismuose.

Tečiau, anot miesto advokato pranešimo, kova nepasibaigė, kol miestas nelaimės ir vėl už važinėjamų gatvekarų.

Tą klausimą trumpu laiku išrys angščiausias Illinois teismas. Miestas turi vilties, jor teismas pripažins neteisėtą State Public Utilities komisijos nusprendimą.

Bet jei kartais įvyktų priešingai, tuomet būtų aišku, jog pati gatvekarų kompanija sulaužė su miestu padarytą kontraktą.

Tuomet miestui paliktų atviras kelias imties kitokių priemonių prieš kompaniją.

Paimei miestui būtų galima paaukoti savo kontrolės gatvekarų ir kompanijai liepti eiti kur patinkama.

RUBSIUVIAI DIRBS 39 VAL. SAVAITĖJE.

Rubų gaminimo dirbtuvėse anglų pritrūkimo bus dirbama tik 5 dienos savaitės ir daugiausia 39 valandos iteje.

SUIMTA GAUJA VAGILIŲ IR PLESIKŲ.

Septyni detektivai per dešimt dienų suėjo namus po num. 1235 So. Western ave., kur buri vagilių ir plesikų turėjo savo susirinkimus.

Per dešimt dienų detektivai išsiaiškino, kas aplink tuos namus veikiasi, kas kada ateina ir išeina.

Pagaliaus su uniformuoto policijos pagelba užklupo namus. Suareštuota 6 vyrai ir 2 moteriškės.

Detektivai tvirtina, jog ta gauja yra atlikusi plesimų ir vagysčių vertės \$250,000.

Tarpe suareštuoti yra ir William O'Brien, 3740 Lowe ave. Tai brolis pasmerktio mirties John O'Brien, kuris yra nužudęs poliemoną Burke.

Kiti suareštuoti jau yra buvę kalėjimuose.

BUVĖS JURININKAS PRAZUVO SU PINIGAIS.

Harry A. Massey & Co. firma darbu priėmė jauną ir atrodantį gana dorą buvusį jurininką, kur ilgas laikas turėjo darbo. Davė jam pasinginio užsienimą.

Ant dieną jam firma davė nuvežti vieną bankon: \$30,000 čekiais, \$10,000 kitomis poperomis ir \$380 pinigais.

Jaunas pasiuntinys kaip išėjo, taip ir pražuvo.

Firma sustabdė čekių išmokėjimą. Nuostolių turės tik \$380.

Firmos galva Massey sako, jog nežino, tikrai nei pavardės to savo pasiuntinio. Sako, esanti kokia tai lenkiška.

A. + A.

URSULE VAIČIUKĖ

Mirė gruodžio 5 d. 1919 8:45 išryto, 50 metų amžiaus. Velione paėjo iš Kauno Guber. Raseinių par. Šidlavos parap. Amerike išgyveno 15 metų paliko nuliudime broli Kazimierą Lušą.

Laidotuvės bus Utarinke gruodžio 9. 1919 m. iš Nekalto Prasad. Šv. Marijos bažnyčios 9 val ryte j. Šv. Kazimiero kapinėse.

Gimines ir pažįstami kviečiami dalyvauti laidotuvėse po num.

4438 S. Fairfield Ave.

PRANEŠIMAS.

Gerbiame Laidoringosios Sąjungos Kuopų Izdininkams.

Yra didelis reikalas sustatyti vieną pilną ir tikrą mūsų Sąjungos Garbės Narių sąrašą su pažymėjimu vardų ir kiek kas yra davęs. Tam sąrašui reikalingos žinios. Jas galėsime suvesti į krūvą ir suvienodinti susiję visi drauge. Todėl visus Gerbiame Kuopų Izdininkus kviečiu atvykti pas mane. Centro izdininką, utarninke, 9 gruodžio, šį m., 7:30 vakare, j. Šv. Kazimiero kapelanią 2634 W. 67th str. (arba Marquette Rd.) Jeigu kurie izdininkai patys neturi visų žinių apie savo kuopų Garbės Narius, tai gal susižinoti su sekretoriais. Aš labai džiaugsiuosi, jei ir šitie ateis į tą surinkimėlį utarninke vakare. Reikalingos žinios yra šios: a) Garbės Narių vardai ir pavardės, b) kiek kas iki šiol mokėjęs pilnai arba nepilnai. Jei kurie izdininkai negalės patys atėti į surinkimą, o dar nėra prisijungę žinių nei pami Šliogerui, kaip po Agitatoriui, nei man, tai tegu nors raštu prisineša tas žinias. — Neturint Gerbiame Izdininkų adresų, prisiešiu tenkintis šituo užkvietais per laikraštį.

Kun. P. Bučys.

(Tas nuo 5 pusl.)

Tauta be muzikos, be muzikalių žiegių, tai ir išgyvė, tai ir apipylęs namas, gal dar geriau tarus, it sušūrus bei nusmūrusi varna.

Tatai mūsų tėvynei beatgiant pradėta kaupti domą ir link būtinųjų jos dailės savybės reikmenų. Čia tai ir dainai duota proga praskambėti.

Kiekviena dailės šaka turi savo garbintojus, mėgėjus ir visai jai pasišventusius dailininkus. Dailininkas, kad ir didžiausia pasišventęs, jei vien tik teusims muzika, tai privalo iš jos ir priderant užsilaikymą gauti, nes norint būti tikru muziku, turi muzikai visai ir atsiduoti.

Užtai didžiulį pasišventę muzikai bei tvirti jos miltinai ir buvo vargonininkai, gauna iš muzikos užsilaikymą. Kam nežinomi Beethovenas, Bachas, Pėrosi bei nemarus savo muzikalėje įiegoje, kad ir mūsų muzikai: Moniško, Sosnauskas, Naujalis ir kiti. Visi tie muzikos genijai tai vargonininkai.

Mūsų laudies, išdalies, įgūdai žiūrėti į vargonininkus, tarsi, į "špitolininkus." Tame, išdalies, gal reikėtų pakalbinti abi pusi, kaip va: vargonininkus už muziką lavinimosi geroką apsilėidimą; gi visuomenė labiau kalta, kad, neduodama vargonininkams atsakančio užsilaukymo, privertė juos ir arti, ir įjanti, ir pečius kaupti ir bažnyčių šlaoti, žodžiu, balti, tarsi, kokio pastumdėlin tik jau ne tikroje reikšmėje muziką, gerai išsilavinusiu muziku.

Sinose laikuose ir vargonininkų padėjimas šiek tiek jau yra kryps gėrojon pusėn. Ypatinai čia, Amerikos lietuvių kolonijose, abelnas vargonininkų stovis yra pascėtinai apžiūrėtas. Užtai jiems ir sekasi gana gerai muzikaliai visai pasirodyti.

Teko man būti koncerte, surengtame Chicago vargonininkų, ketvergo vakare, lapkričio 27 d., Šv. Antano parapijoje svetainėje, Cicerio, III. Programas nors gana platus, bei del jo turtingumo paduosiu čia pilnai.

1. Kantata garbei Šv. Cecilijos—Guberskis, išpildė vargonininkų choras.

2. Tenor solo—"Meile"—Aleksis, išpildė J. Balsis.

3. Gegutė—Petrauskas, išpildė choras.

4. Pijano solo a) Vaisis—Schumann, b) Butterfly—Grieg, išpildė A. Pocius.

5. Kantata "Broliai"—Sosnauskas, solo V. Daukšas ir choras.

6. Tenor solo "Švint aušrelė"—A. Pocius, išpildė J. Kurka.

7. a) Offerentur Regi—Piel, b) O doctor optime—Mitterer, išpildė choras.

8. Soprano solo: a) Open thy blue eyes—Messenet, b) Nuo aštrus kirtimo—Gretchaninov, c) Naktis—Tchaikovski, išpildė O. Pocienė.

9. Iš operos "Kornevilio Varpai" a) Trio "Reik užsimerk", b) Kvintetas "O, nelaimingas" c) "Su pagelba šią žiburių"—Planquet—solo ir choras.

10. "Ave Maria"—Gumod, solo išpildė O. Pocienė ir kvartetas.

11. "Pasaulė graži"—choras.

Visas tas milžiniškas programos taip puikiai buvo išpildytas, kad būtų galima drąsiai ir didžiulėje svetainėje svetainėje pasirodyti.

Garbė Chicago vargonininkams. Darbuokitės muzikoje, kaip įmanydami, o savo darbu stumti priversite visuomenę jumis pažinti, jumis suprasti, jumis pamylėti, kaip Lietuvos puokėjus; galutinai, visumenė, matydama bei suprasdama jūsų darbštumo svarbą, bus priversta jūsų pastangas apkalnuoti.

Tėmijantis.

IS NORTH SIDES.

Nedėlio, gruodžio 7 d., tuojau po pamaldų įvyks mėnesinis susirinkimas Lab. Sąj.

6 kp. Šv. Mykolo Ark. parap. svetainėje. Šiame susirinkime turėsim aptarti daug svarbių reikalų, todėl visus narius kviečiu susirinkti.

S. B.

PRANEŠIMAS.

S. L. R.-K. Amerikoje Chicago Apskričio priešmetinis susirinkimas bus ned. 7 d. gr. 1 v. po pietų Šv. Jurgio parap. svetainėje.

Kuopų atstovus kviečiu skaitlingai suvažioti.

V. B.

IS TOWN OF LAKE.

Rytoj, gruodžio 7 d., vakare, School Hall salėje, L. Vyčių 13 kp. perstatis senai laukiamą veikalą: "Išgriovimas Kauno pilies."

Paskutinį kartą primenu gerb. Town of Lake ir apilinkę lietuviams, kad atsilankytumėt pamatyti gražų veikalą.

V.

SV. KAZIMIERO AKAD. REMEJŲ DR. JOS VAKARAS.

Rytoj, gruodžio 7 d., Šv. Jurgio parap. svetainėje yra rengiamas vakaras Šv. Kazimiero Akademijos Rėmėjų Draugijos. Bus sulošta penkių veiksmų drama "Juodoji Suemytė." Pelnas skiriamas Šv. Kazimiero Akademijai.

Tai gi nei vienas nepraleiskite progos neatsilankę į šį vakarą, nes tai bus vienas iš gražiausių.

Komisija.

IS TOWN OF LAKE.

Tautos Fondo skyrio susirinkimas įvyks nedėlioje, gruodžio 7 d., 4 val. po pietų, Šv. Kryžiaus parapijos salėje. Į šį priešmetinį susirinkimą teiksitės skaitlingai susirinkti.

Valdyba turi daug diplomų tiems, kurie yra aukavę didesnes sumas į Tautos Fondą.

Šiame susirinkime bus dainami.

Valdyba.

IS TOWN OF LAKE.

Rytoj, gruodžio 7 d., 4 val. po pietų, Šv. Kryžiaus parapijos svetainėje Alumnų 1-mos kuopos bus savaitinis susirinkimas. Visi nariai yra kviečiami.

Alumnietis.

IS WEST SIDE.

Labl. Sąjungos 7 kuopa laikys priešmetinį susirinkimą nedėlioje, gruodžio 7 d., 4 val. po pietų, Aušros Vartų parapijos svetainėje. Kviečiame visus narius atsilankyti tam susirinkimui. Reikės pasitarti apie vakarėlį, kurs įvyks gruodžio 31 d. Taip gi rinksime naują valdybą ateinantiems metams.

Valdyba.

ISTORISKAS VEIKALAS 4 VEIK. TRAGEDIJA IMTA IS 14to SIMTMECIO LIETUVIŲ SU VOKIEČIAIS KARLAVIMO

Loš: Liet. Vyčių 13 Kuopa

NEDELIOJE, 7 D., GRUODŽIO-DECEMBER 1919 M.

SCHOOL HALL SVETAINĖJ.

4758 So. Honore Gaty.

Ka tas veiklas reikš? Tas veiklas reikš: Perstalo, kaip lietuvių kariavo už tėvynę Lietuva su priešais iki paskutinių žiegių, bet negalėdami atsilaukti didesnių priešų žiegių, nepasidavę vergais būti verčiau ėjo gyvi ant ugnies sudekli.

Lietuviai eidami į ugni gieda iškilmingą giesmę, kad jiems yra malonu už tėvynę sudekli.

Gerbiame jį! Tas veiklas priliuka šių laikų gėdynei, tas veiklas padangins mums didesnę tėvynės meilę. Tas veiklas tai yra Išgriovimas Kauno Pilies, padaris mums didžiulį išpuolį ir ant ilgo atminų. Yra patarima būtų visiems lietuviams Chicago ir visų apie linkų pamatyti, kaip senovės lietuvių bran gino laisvę ir tėvynę.

Pradžią lygiai 7:00 val. vakare.

Užkurna Liet. Vyčių 13 Kuopa.

KAUNO PILIES IŠGRIOVIMAS